

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETME NYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Rémmentelen levelek csak ismert kezektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponta, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben bárhöz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy hónapra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Hasábsospettisor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábsospettisorért 20 kr.

XIII. évfolyam 1886.

Debreczen. Kedd augusztus 17.

160. szám.

Ausztria és Magyarország.

II.

Az osztrák-németek mulasztásai, vétkei és az egyenletlenkedéshez való hajlama vitte a monarchia másik felét a szláv federalizmus veszedelmes lejtőjére. Magyarországnak szabadság-intézmények által védett élénkebb politikai élete ezen a veszély ellen biztosítást nyújt, de csak akkor, ha a politikai hanyatlás ellen való harcot, mint az Ausztriában történt, el nem hanyagoljuk. Azt a politikai hanyatlást értjük, amely a jogot és a politikai erkölcsöt a rothadás elemeivel inficiálja és a mi a legrosszabb, a népek egy részét megfosztja attól a képességtől, hogy az igazat mondja és az igazat akarja hallani mindazon bajok valódi oka felől, a mikben a nemzet sínlódik.

A ki nincs elvakítva önmaga túlbecsülése által, a kinek szemén az önérdék hályoga és az a piszkos árnyék nincs, a melylyel a kényelmes szolgáltság elhomályosítja a hazafiasság világos fényét és éltető tüzt, az buzgón működ-
jek közre — kiki a maga körében, pártkülönbség nélkül — a magasabb hazafiúi kötelesség teljesítésén és buzdit-on rendszeres tevékenységre példája által másokat is.

Az ausztriai álapotok Magyarországon az összes pártoknak intő és ijesztő példaként szolgálhatnak. A tanulság annál érhetőbb, mivel ez a mozgalom a monarchia külpolitikájára és a magyar állam ellenségeinek szaporítására befolyás nélkül nem maradt.

Önvédelmünk érdeke teszi tehát kötelességünk, hogy a szláv áramat növekvését Ausztriában lankadatlan éberséggel megfigyeljük. Indokunk is van erre elég a különféle szláv megyékben észlelhető és legkivált Horvátországban mutatkozó politikai földrengés előjeleiben. Tudvalevő dolog, hogy azok a po-

litikai áramlatok, a mik úgy az ausztriai hivatalos szláv vezetők befolyása mint Taaffe gróf parancsszáva alól magukat kivonják, visszahatásukat rendszerint Zágrabra gyakorolják. Ez a visszahatás pedig nagyban akadályozza a magyar államegység kiképzését és a nékiül is fáradságos munkáját. Sőt egyenesen fölbátorítja azt a pártot, a mely Horvátországban az államegység ellen szervezett fölségsértést képviseli.

A magyar államférfiaknak ezzel a magyarokra nézve is égető kérdéssel szemben „toujours en vedette” kell állaniuk és ezzel szemben a drokurinaktól épp úgy mint a rózsás képzelődésektől egyaránt menteknek kell maradniuk. Azok az osztrák Beschwichthungshofráthok, a kik Bécsben az önkéntes „enueh”-ságot képviselik, a szláv reakció által az egységes magyar állam határaitól távol bizony nem tarthatják.

A szláv faji gyűlölet eme izzó és szikrázó lávája egyáltalán nem törődik avval, hogy Taaffe gróf cseh-szláv vezényszóra és a Gaicziával szemben organizált borralvó-politika segítségével hogyan biceg tovább, (a mint ő maga mondotta egyszer) hanem földalatti utat kezd magának törni a horvát tartománygyűlés ülésterméig. Itt kerülnek napfényre vulkán kitorésként a poeék és tűz torzszüleményei, a melyeket udvariasságból „Staresevicseknek” neveznek. Itt nyilvánul csak igazán bátran a szabadon idomított örvöngés, valamint a szláv nagyvárosi hóbort, a mit Ausztriában kanalizálni akarnak.

De bármint szomorú és undorító legyen is a tékozlásig bőkezű magyar alkotmányos szabadsággal való visszaélés, a szabadság intézménye még ezekkel a faradhatatlan rombolókkal szemben is megtartja áldásos hatását. A szabadság sugara megvilágítja ennek a szláv miniatura vezúvának a legbensőbb mélységét is s legutóbb lehetővé teszi annak megfigyelését, hogy mikor kezdő-

dik az az időpont, a melyben szent István koronájának egységes államterületét nagy kitörés ellen védelmezni kell.

A semlegesség, a mit Magyarország az osztrák belpolitikára nézve föntart, ott szűnik meg, a hol a magyar egységes állam összetartó erejére nézve a veszély kezdődik. Csak örülni tudunk neki, ha államférfiaink minden párton ezen fölfogás felé hajolnak.

Napról-napra, sőt mondhatni, óráról-órára általánosabb lesz Magyarországon az a nézet, hogy a szláv reakcionárius urak Ausztriában is természetellenes, Magyarországra nézve pedig egyenesen ártalmas, sőt hosszabb időre éppenséggel tarthatatlan. Epp úgy, mint nem merésznél senki itt a magyarok történelmi hegemóniáját megtámadni, úgy a német-osztrákok megrovást érdemlő egyenetlenkedési ösztöne daczára is el kell ismerni, hogy ugyanaz a történelmi jog, politikai vezérség Ausztriában senki másra nem illet meg, mint a német elemre, a mely az osztrák államot megalkotta s évszázadok viharain keresztül vérvél, veritékével és kultúrája fegyvereivel megvédelmezte.

Most pedig közeledik az időpont, midőn a magyar államférfiak kénytelen komolyan fölállítani azt a kérdést: Vajjon Ausztriának szláv tartományokra való szétszakadása nem veszélyeztet-e a magyar állam biztonságát is? S vajjon ez a föderális átalakulás nem veszélyeztet-e az 1867 iki kiegyezést is? S végül, hogyan tartható fönn a dualizmus egy-néhány laán összekapcsolt szláv jellegű osztrák tartománnyal?

Tisza Kálmán kormányelnök a történelmi kiállításon mondott beszéde, melyet táviratilag már jeleztünk, — szószentí szövegben így hangzik.

Mindenekelőtt köszönetemet fejezem ki azért, hogy engem a kiállítás rendező bizottsága a főváros nevében is felszólított ezen fontos kiállítás megnyitására. Azon esemény

emlékeztette őt — fáradtan és gondtelten ment ilyenkor vissza a városba. A nélkül, hogy körülnézne, az üdvözléseket viszonzná kerülve minden találkozást, sietett át az utcákon — s mikor a beteg szobájába lépett, ismét nyugodtnak látszott és újra mosoly játszadozott ajkai körül.

Harasztit ott időzésének híre gyorsan terjedt el Dieppeben. Az első napokban számos látogató kívánta őt felkeresni, azonban zárva találták ajtaját. A nagy művész senki sem akart fogadni. Csak hogy s rohanó folyamának, a röpülő szélnek könnyebb gátat vetni, mint az asszonyi kíváncsiságnak.

Nem is hiányzottak a zárkózás miatt gonosz fecsegések, kicsinyes pletykák a tengeri városban. A napok ho-szak s az unalmas kaszinóerőkölyen, az örvények zugása közben a pletyka több mint az unalom öző, üdítő az. A versenyek hete elérkezett s a mai társadalmi körök virágát eselta Dieppebe, melyeknek egyetlen foglalkozása abban áll, hogy mulassanak.

Es épen ezáltal nagyon szomorúan jutott ki ennek az arisztokracziának, mely nem találta meg gyönyöreit és derakasan unatkozni kellett. Az utolsó botrány, mit egy esnos spanyol márkínőnek egy fiatal bankárral való szökése okozott, már el volt eszélve. Ez azóta egy szalmaszályú ujdonság se mutatkozott, hogy feladitette volna a sivar kedélyeket. Megkellett itt halni az unalomtól! Képzeltetni, milyen lelkesedést keltett Erzsébet név, a ki a tervezett jó-tékonyezélu hangverseny rendezőbizottságához bejelentte, hogy Harasztit úgy látszik, el van harározva, nem lépni fel többé nyilvánosan. Most már a fölött kellett tanácskozni, hogyan lehetne Harasztit Richardot mégis rá-vanni, hogy az árvák javára egyszer megszegje a fogadást. S miatta a jámbor nő-vér mindent elkövetett, hogy e feladatot a

melynek emlékét ezen kiállítás élénk idézi nemcsak a fővárosra, nemcsak szeretett hazánkra hanem az egész művelt keresztény világra is döntő befolyást gyakorolt. Ezen esemény fontosságát, hazánk határain túl terjedő hatását méltatta már a történelem és a legközelebbi napokban ki fogják fejteni az arra hivatottak is. Ebbe nem bocsátkozhatom. Az ellenséges érzelem, mely egy hazánkat nemzetünket leigázva tartott néptáj iránt minden igaz hazafi kebelében akkor kötelességszerűleg uralkodott, kialudt régen, de nem aludt ki és nem szabad kiadnia az elismerésnek, a hálának azok iránt, kik két század előtt a nagy küzdelemben a döntő csapást mérték hazánk akkori ellenségeire. Az ünnepek, melyek Budavár visszavételének két százados évfordulója alkalmából a főváros által rendeztetnek s melyeknek bevezetésével szolgát a mai nap bizonyítva ezen elismerés és hálának is adnak kifejezést és midőn ama történelmi esemény emlékét felidézik, egyuttal felébresztik azon tudatot mindenkiben, minő diadalokat képes a lehatalmasabb ellenséggel szemben is kivívni a hadseregnek a nemzeti lelkesedés által támogatott vezérsége. (Éljenek.) Ezeknek egyszerű jelzése után, midőn kifejezést adok azon reményemnek, helyesebben meggyőződéssemnek, hogy bármikor lenne arra szükség — adja Isten hogy ne legyen, — a hadsereg és a nemzet többi részének lelkes összeműködésével fog találkozni mindenki, ki a tróut és a hazát fenyegetni merné. (Lelkes élénk éljenzés.) A kiállítást megnyitottam nyilvánitom.

Külföld.

A Brüsseli nagy munkástüntetés minden zavargás nélkül ment cégre. A belga kormány tüntetést megengedte, ezzel nagy gondtól szabadult meg. A munkások követelése s ezek sorában az általános népszavazati jog, legelőkeltebben foglalkoztatják a belga politikai köröket.

Belfastban a zavargások mindegyre ismétlődnek. Katholikusok és protestánsok véres utcai harczokat vívnak ott; a katonaság nem képes az öldöklésnek véget vetni. A

vállalat érdekében kedvezően legyen képes megoldani, a vénasszonyosságok az éhes ember mohóságával fogtak a halás pletyka anyaghoz. Beszéltek Maud kalandjáról, lord Mellivarról, az itthoni kastélyról, melynek a nevét se tudják, dramatizálták Maud szökését, a mennyiben egy adták elő, mintha a leányt atyja lóháton üldözte s ő Harasztival egy erdőbe menekült volna. Es a szegény hal-dokló asszony egész története szájról szájra járt, felfújva, elferditve a nemesszivu hölgyek által, kik képebbek voltak önmagukat rá-galmazni, mint másokról hallgatni.

Vannak lépések, melyeket még a szerelem se menthet, jegyzé meg a védaszo-nyok egyike megvető arczifejezéssel. Hogyan is lehet valaki ilyet? Előszábitatni és elszök-tettetni magát egy művész által!

Egy fiatal szöke herczegnő, egy fényes név viselője azonban a legnagyobb lelkesedés hangján így szól!

— Kedvesem ön kétségkívül soha se hallotta Harasztit? Kérem, ne beszéljen oly könnyedén arról a szerelemtől, melyet ő éhs-resztlen képes. Ismertem nőket, a kik szíve-sen szolgáltattak volna ki neki magukat akarat élküli rabnők gyanánt. . .

— Az esztelenek!

— Oh nem. Rangban és állásban velünk egyenlő nők voltak azok. . . Mit akar ön? A művészet befolyása reánk szegény terem-tésekre, a kik kéayre kegyre alá vagyunk rendelve idegeinknek, nem tagadható el. . . A művészet bávós hatalommal von be minket varázskörébe. Mikor csodálatraméltó Vignotuc nagy fehér atya-isten-szakálával a zongoránál ült és „Mefisthofoles”-éből áriákat énekelt, láttam nőket remegni, rajongani, el-büvölni, mint a madarak a kigyó által. . . Hát még Harasztit, ez a fiatal, szép férfi, ez a pompás arccezal, melynek vonásait mintha a végzet formálta volna, ezekkel a

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A hattyudal.

Novellette, Öhnet György után.
(Folytatás)

Lord Mellivan a hogy megmondta, el-utazott, de Harriettet és Daisyt hátrahagyta. Es e két nő allandó jelenéte sokban járult hozzá, hogy Maud a látszólagos javulás á-lapotában jó kedélyhangulatban tartassék, mely csak nem a gyógyulást látszott neki bozni. Daisy minden reggel eljött nevelő-nő-jével és vele öröm és derűltég vonult be a házba. A leány jött, ment, táncolt és dalolt csak akkor szakítva félbe vidámsága nyilván-lulását, mikor megcsókolta nővérét. Szóval egészen megváltoztatta a beteg asszony lég-körét, ifjúságának s lenhatlan kedvességé-nek báját terjesztve maga körül. Maud hall-gatva nézte őt s úgy tetszék neki, mintha mindaz, a mit szenvedett, csak rossz álom lett volna.

Semmi, semmi sem látszott igaznak abból a mi életében kin, győtrelem volt. Atyja beleegyezésével ment nőül Rikhardhoz, soha se hagyta el haráját, soha se váit el nővérétől. Es az a szöke anygal, az ő anyu-
szor megsiratott kis gyermeke, nem halt meg, csak most született. Es ha néha-néha fel-tűnt emlékében a valóság, becsukta szemét, hogy ei ne veszítse édes illuzióit — és azt mondá magában: így kellett volna, hogy le-gyen s így is van, ez a boldogság.

Mélabus örömet szerzett neki, ha Dai-syval és Harriettel a multról beszélgethetett; barátairól, kiket évek óta nem látott, s a kik, mint őt barátságosan üdvözlő csapat vonultak el lelki szemei előtt. Es egész órá-kon át kéjelgett önfelédn a visszaemléke-zések e világában. Így könnyebben esett neki elfelednie a jelen keserűségeit és aggo-

dalmát — is szívében gyökeret vert a retevés, hogy ezenné ugyancsak boldog fog lenni.

Mikor Rikhard látta, hogy drága be-tege ilyen kellemesen szórakozik, ki-kilópód-
lott, arótt mosoly eltűnt sovány arczá-ról — és kiment, hogy elhagyatott helyeken bolyongjon. Megmászta a kreta sziklák esu-cát, lehevert a száraz, gyér fűbe, körülte-
az eg és a tenger végtelen magánya terül el. Es itt elmélyedt szomorú álmaiba. El-gyelet a szívében tomboló fájdalom viharát. Ez orkán dübörgése lassan-lassan hangokat nyert s ágyában a kétségbeesés dalának rit-musai forrottak. Kimondhatlan kint okozott neki e harmoniákra figyelni, melyeket gyöt-relme szült s melyek egész lényén átzen-g ttek. El akarta hallgattatni fantáziáját, De zsenije nem volt elnyomható, merész volt annak röpte és mint egy sásé, mely karmai közt tartja vergődő áldozatát ragadta őt magával ellentállásra képtelenül. Es ágyá-ban felhangzottak a gyászindulók, komoran mint a halotti harangszó, tompán mint a koporsó-vívók lépteit, telve sóhajokkal és zo-kogással. Lent a sziklahasadék lábánál csattogtak a hullámok és zugások s játszá-gosan összhangzott e zenével. E halluciná-cziók által megkapatva és uraltatva Rikhard mozdulatlanul ült ott, mint egy rossz szel-lemek által kinzott lény. Atózta a zene e démonát, mely ellenállhatlan hatalmat nyert fölötté s azt a művészi formát adta fájda-lmának, melynek életét szentelte.

Néha, midőn elpihen a bennső hang-tekintete a lábai alatt elterülő s őt titok-tejjes hatalommal vonzó végtelen víztükrön nyugodott. Es arra gondolt, hogy ezekben a hűs hullámokban feledést, nyugalmat, mi-dent, mindent, a mi után szíve vagyi, meg-találna egy ugrással. De ekkor Maud sapát-
arozza jelent meg szemei előtt, kötelességére

Etelka.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

46 27.

leguabb táviratok ismét megrendítőn véres harcokról szólnak.

Irlandban: Salisbury beszéde, mely határozottan kijelenté, hogy a külön parlament nem fog engedélyezni, hogy az Egyesült Királyság felül Salisburynak beszédére: „Most mindent megtudtunk, a mit a tory-kormányról tudni akartunk. Salisbury és az ir nép között a háború fog kitörni a késig. A nemzeti kérdés nem lehet a napirendről levenni. Az ir népfaj megszokta a zsarokaságot; — legyen tehát háború az Isten nevében!”

Törökvilág Magyarországon.

(Folyt. és vége.)

A pasákon és a bégéken kívül, kik teljes hatalommal uralkodtak helytartóságaikban és kerületeikben, a török bírói rend mutikból és kádikból állott. Amazok, kiknek feje a Konstantinápolyban székelő sejk-ül-islam volt, voltaképpen inkább a törvény magyarozói mint alkalmazói voltak, egyszerű véleményeket — fethvákát — adtak az eléjük terjesztett kérdésekről, de a melyeknek döntő tekintélyük volt minden pörös ügyben. A kinek pörös ügye volt, elment az illető szandzsák mutijához: egy kis darab papírra felírta a nevek elhatalmasával az ügyet, s a muti kevés díjért aláírta az egyszerű ígert vagy nemet. Ezzel az okmányával mentek aztán a paszaszók az ítélszék elé, a melynek a kadi volt legbefolyásosabb tagja, ő referált, döntött és alkalmazta a törvényt, oda írta az ítéletéhez felül a nevet, e kijelentés: „A mi által volt írva, megerősítettem.” Nagy tekintélyt kapviselt a kadi, előtte a szultánnak sem volt szabad leülni. Kerületek, melyben bíráskodott, kázának nevezték: ezen belül egy erre kijelölt épületben, mely reggeltől estig nyitva állott, ő készítette el a szerződéseket; még a házasságiakat is, a vengrandeket s mindennemű írott okmányokat. Fizesése azonban nem volt a kicsit nagyobb egy oszponra sem, hanem a nyertes fizette a perköltséget, a melyből tetemes haszna volt.

Ez volt a török világ Magyarországon Onkenyes bíráskodás, rablogás, zsarolás, u dúzés, megalázás 150 éve. Egyelőre a fenygető török hódok, másfelől a nemzet és a pécsi udvar között mind feszültebbé való viszony. Az 1681 iai országgyűlés határozata csak kis részét elégitették ki a nemzetnek, s ily körülmények közt szerencsés fordulatnak volt mondható, hogy a török kormány jött adta annak, hogy elérkezettnek látja az idejét, hatalmát immár Magyarország határait is kiterjeszteni, s csakugyan a pécsi kormány fériai elre látva ezt a szándékot, nem késtek már 1682 tavaszán Caparat Konstantinápolyba küldeni, hogy a két év múlva lejáró gyűlésüket megújítsa. A követ éppen nem jó benyomásokat szerzett Konstantinápolyi időzése alatt, s már a következő év tavaszán nyilvánossá lett az Ausztria elleni harc.

Április 1. napján indult meg a török hadsereg Nándorfehérvár fele a nem sok tehetőségű, de szerencsés Kara Musztafa vezérletével. O volt azonban az, a ki határozottan a mellett volt, hogy a támadás azonnal egyenesen Bécsnek intéztesse, ezzel eldöntötte Magyarország felszabadulásának sorát is, mert a török urakom másfelől az alatt uralkodó elv volt a pécsi udvarnál, sohasem lépni fel erősen a török ellen, hogy ily Magyarország megszólva maradjon, mert azt hitték, s tényleg, hogy mihielyt a török Budá-

ról elmegy. Magyarország menten elszakad a Habsburg-házról. De most a végső veszedelemtől félve, Bécsben is jel sző lett a lehető legnagyobb erő kifejítése s minden jó indulatú államnak szövetségessé nyeresé. Meg is nyerték a szász és bajor fejedelmeket egy-néket 11,000 ember kiállítására, a sváb és frank kerületet is állítottak csoportokat, XI. Ince pápa pénzegetlyt ígért, s Lengyelországal szövetséget kötöttek.

Bécs parancsnoka gr. Starhemberg Rüdiger volt, kemény edzett katoná, polgármestere pedig Liebenberg s a 12—16,000 főnyi rendes katonaságon kívül mintegy 5000-an a polgárok közül is csatlakoztak a város védelmére állított csapatokhoz, míg az egyetemi tanulók, könyvkötők és nyomdászok 700 ember állítottak magok közül. Az uralkodó, I. Lipót a vérszomját Passauba tette át székhelyét.

Julius 14-én vették körül a törökök felkötésekkel Bécsét. A mai Josephstadtban állott a török nagyvezérnek iürdökkel, világos kertekkel körülvett satorja; itt volt a szent zászló s a háborút hirdető vörös zászló arany fülkával. Már másnap megkezdődött a lövetés, és Starhemberg megebesült a bástyán. Szerencsétlenségre a szövetséges hadak még nem voltak együtt, az ostromolt város 20,000 emberrel állott csak az ostromló 160—200,000 nyi hadával szemközt. A nagyvezér nyílt belőtt levelek s követek útján is felszólította a váro-t a megadásra, de hiába. Elem még volt elég, az egészségi állapot is kedvezett, azért a védők elhatározták magokat a végsőig tartani.

Nemsokára azonban a város állapota rosszabbra fordult. Verhas lépett föl, mely minden nap 20—30 emberéletet követelt. A dragság is nőttön nőtt, s Kolonics bíbornok szükségessé latta az élelmi cikkek árának megszábasát. De így is a hus, liszt, zsír és vajára az előbbi árak kétszeresére emelkedett. Két jezsuita szüntelenül a Szent István toronyban tartózkodott, s onnan vizgázott a török tábor minden mozdulatára. Ha valami figyelemreméltót láttak, kövél nehezített levelet tartoztak ledobni s abban hírtöl adni. Hegyes vasakat dobaltak az árokok, hogy megnehezítsék az előnyomulást, s gyakori kirohadásokkal számos ökröt hajtottak időnként be.

Ámde a törökök e közben, aug. 1-én már elérték a falakig, s a palissádókat igyekeztek lerontani, meg a ravelinek árkait felföldmeléssel és szakkokkal betömni. Elfoglaltak egy bástyát, s a várakör külső fala egy részét s folyton előre haladtak. Az őrség már egy harmadára olvadt le s ha a felmentő sereg még soká késik, lehetetlen lett volna tovább tartani a várost. Starhemberg már a városban benne látta szükségessé a torlaszokat állítani fel s onnan folytatni a harcot. Szerencsére éppen a közben érkezett meg a felmentő had, 27,000 lengyel élén e testben elagott, de lélekben ifjú Sobiesky János lengyel királyi. Ő vette át a fővezérséget is, s míg lengyel katonái a jobb szárnyat képezték, addig a császáriakból, szászokból álló balszárnyat a hős lotharingiai Károly, a német csapatokból álló közepet pedig Miksa Manó bajor választó fejedelem vezette.

A szövetségesei Bécs közelében ütköztek össze a törökökkel, szeptember 12-én. Reggeltől estig tartott a csata, melynek végén a törökök vad futásban kerestek menekedést, s Kara Musztafa csak Győr körül tudta őket újra összeszedni. A város lakossága a 13 óráig tartó harcot a legnagyobb fálmalak közt töltötte. Mikor a koczká már elvetettek látszott, bádoni Lajos ögróf is megjelent a kapunál, hogy kirohadást intézzen. Csak a

beállott éjszaka vetett véget az ellenség üldözésének, melytől a győzők óriási mennyiségű drágaságot, élelmi és löszert zsákmányoltak. Kolonics, a hazánk történetében oly gyűlöletes szerepet játszott, de tulajdonképpen erősen szellemű németül helyi püspök száz gyermeket szedett össze, kiknek szülőit a törökök leölték vagy elhajtották. A diadalmas sereg szept. 14-iken vonult be Bécsbe, s ekkorra Lipót császár is visszajött, de oly hidegséget tanusított a lengyel király irányában, kinek mindent köszönhetett, miutha ez csak kötelességet teljesített volna; annál jobban ünnepelte a közönség, boldog volt, a ki csak ruhája szégyét csókolhatta is.

Ez a győzelem volt az első lépés Magyarországnak a török iga alól való felszabadítására. Hátra volt azonban még a nagyobb feladat. A törököket újbó veendő, Sobiesky lengyel király s a bajor és lotharingi hercegek Pozsonynál átkeltek a Dunán, s Esztergomot siettek, hogy a hidat lerontassák. — De a török vezér 10,000 katonát elrejtve, a lengyelek ellen, — váratlan támadást intézett, s úgy szétrobbantották őket, hogy a lengyel király és fia is csak nagy nehezen menekülhettek meg. Hanem lotharingi Károly segítségére sietett s a pogányokat vitélül visszaverte. A keresztény had most októ. 9-én Esztergomnál ütött táborot s a várból kirohadó törököket ismét visszaverte, úgy hogy azoknak 26,000 nyi seregéből csak 3000 maradt.

A tübbit az aczell és hullám sodorta el, úgy hogy a monda szerint a Duna Visegrádig véresvála. Ez alkalommal a várészékükbe visszaharadó török sereg alatt a hid is elülyedt s lángok martalékává lett. Ezuttal rálatott fel a párkányi erősség. Nyomban megkezdődött Esztergom ostroma, két napi elszánt védelem után a törökök kénytelenek voltak feladni az erősséget. Bann a hazában és a külföldön mindenütt ünnepélyes Tedu mór tartattak a vár bevétele ünnepelésére. Hiába küldött ezután 1684-ben még a budai pasa 8000 törököt a szorongatott Visegrád segítségére, kik Esztergomot is tűzbe vették de nagy veszteséggel visszautak. Hiába vette még később, 1685-ben Ibrahim 40,000 katonájával ostrom alá, mert bár Szt. Tamást s Szentgyörgy Mezőt sikerült elfoglalniok, de a várbelieknek segítségük érkezett s visszahúzódva az esztergomi nagy tő táján megtamadtattak s ez alkalommal 12,000 török hagyta ot fogát s 50 zászló, 25 ágyú és 10 ezer sátor, tömördek fegyver, ruha és mindennemű készlet esett zsákmányul.

Ezek és ily előzmények vezették be azt a nagy horderejű eseményt, a mikor végre lotharingi Károly a következő 1686 év június 18-án Buda alá érkezve seregével, azt körülvette, és sok elszánt küzdelem után a keresztény világ általános örömeire be is vette. Történelmi kiállításunk e nagy napok fennmaradt emlékeit mutatja be most, a 200 éves évforduló emlékeire, a magyar közönségnek, s mi addig is, míg magára a közös nemzeti ünnep tulajdonképpeni tárgyára rátérnénk, a fentebbiekben öhajtottuk a történeti előzményeket és összefüggést érzékelhetővé tenni.

V. S.

Napi hírek.

— A pécsi forsz. dalariünnepély véget ért. Az utolsó nap programja azonban még igen gazdag volt. Délelőtti ünnepelte a pécsi dalárd a jubileumát és délelőtti tartotta az orsz. dalárszövetség diszülését. Id. Abrányi Kornél indítványozta, hogy Liszt Ferenc holttestének hazahoz-

tala érdekében kérvény intéztesse a képviselőházhoz. Sipos Antal, az irói kör alelnöke pártolja az indítványt, mert Liszt knvessel halála előtt kijelentette, hogy Magyarországon akar eltemetni. Abrányi indítványát elfogadták a Perczel főispán által ajált azzal a módosítással, hogy a mozaikban az összes törvényhatóságok is belevonassanak. Ezután kihirdették a jury ítéletét, mely szerint az egri, miskolci, debreczeni, szegedi, budai, kassai, szatmári, kolozsvári és ungvári dalegyletek a ranyermet, a szentesi, győri, kecskeméti, sátoralja-ujhelyi és rimaszombati dalárdák ezüstérmét kaptak. A posonzi dalárda által felajánlott arany serleget és ezüst nagyipálózát 15 szóval 10 ellenében a budai dalárdának ítélték. A sátoralja-ujhelyi dalárda kiesinyelte az ezüstérmét és azt visszautasította. A pécsi dalárda jubileuma programmszerűleg folyt le. A zászlóánya, övzMailath Györgyné képviseletében, leánya, Pallavicini ögrófné jelent meg. Sok üdvöztávirat érkezett; a vidéki egyetek ajándékokat és babérokoszorúkat küldtek a dalárdának.

— Gyűlés a depr. löversenyek ügyében. A löverseny napján tegnap délután este 8 óra körül a lovaregylet a városba nagytermében polgármesterünk enöklete alatt közgyűlést tartott, melyben 26-an vettek részt. A legutóbbi álsról vezetett jegyzőkönyve és várossal kötött szerződés felolvasatva után hosszas eszme csere után kimondották hogy a debreczeni lovaregylet egész erővel oda fog működni, hogy az évenként tartandó löverseny a város és vidék kívánalmait megfeleljen. Ezen célból elhatározták, hogy tekintettel a központ alapszabályaira, és a várossal kötött szerződésre, a helyi viszonyoknak is megfelelő új egyleti alapszabály készítsék, mely a jövő évi közgyűlésben fog véglegesen megállapítani, addig egy 12 tagból álló választmány fogja az egylet ügyeit végezni. Az alapszabályok elkészítésére Dr. v. e. c. k. y. Aurél, Br. Podmaniczky Géza, és Simonyi Imre kir. tanácsos polgármester bizottak meg. Választmányi tagokul megválasztottak: B. Bánffy György, Bobory György, Gr. Batthy ny Elemér, Gr. Dégentfeld Gusztáv, Gr. Forgách István, Geacsy Albert, Harkányi Andor, K. Kis Sándor, Márton László, B. Podmaniczky Géza, Simonyi Imre, Gr. Vay Tibor. — A szándások megvizsgálására Kiss Sándor és Márton László kérték meg. Egyetemen megállapodás lön, hogy a jövő évi löverseny az októberi országos vásárok tartassék meg. A közgyűlés berekesztése után az egyetmaradt választmányi tagok által B. Podmaniczky Géza indítványára választmányi elnökül polgármesterünk egyhangulag megválasztván, az ülést megnyitotta. A választmányok jelenben egyedüli feladata volt az intézők számának meghatározása és a tagok megválasztása, hosszú eszme csere után a jövő időnyre az intézők száma 5-re határozott, s megválasztottak Gr. Batthyány Elemér, Br. Bánffy György, Gr. Forgách István, Harkányi Andor és a m. k. honvéd alezredes Bobory György. Az intézők feladata lön, a jövő évi löverseny programjának megállapítására, továbbá a pályabírák, telerre felügyelő, és indító megválasztása, a program a helybeli tagokkal ideje korak közöltetni fog, hogy netalán észrevételeket megtehessek. Az ülés fél 10 órakor ért véget, a közgyűlésen jelen volt 26 tagból csak 4 volt helybeli.

— A depr. ev. ref. theologiai és jogakadémiában a beirások a jövő iskolai évre szeptember 1—8 napjain történnék;

szept. 9-én d. e. 8. letelttel nyitattik meg a jelentkezés szeptem 4-én d. u. 3 órakor államvizgák szept. folyamadványok szept. dök be. Bentlakási, kérvények köllőleg napjaiban beadassák toja.

— Ö felsége jät Debreczen s. a. a méltó fényvel fogja templomokban halatnak, melyeken a viselőin, — államh és királyi hadsereg tisztjein kívül bizos szép számmal fog az ev. ref. nagytisztelet, hol nt. h. imát mondani. A h. 9 órakor a r. k. t. órákor úgy az ág. izr. hitközség imah istenitiszteletet tart ezuttal hasonlóképp az alkalmi ima Dr.

— A debreci kolászéke ülést a órákor az egyházt az árok-utczai leán betöltése; fontos ü.

— Figyelem! Hogy a cholera véböl elrendelt fertőző mennyiségben alkal tik a lakosság: Az egyszer vagy vas savat tartalmazó s senek. — Es pedig nyekézékre 50 dec. 20 liter vízben. pedig 10—20 decag ben oldassék fel. szernek ajánlatik t (Budapest VII-ik k. szám) czeget által k melyből 40—50 dec nyászékekbe. Ezen vetkező arak mellett gáliez 8 kr. 1 kilo. kr. 1 kilo puenyi a Budapestn megren trtért kapható. — a városi tanács.

— A 39. czr. szó 2. és 3. zászla a Nagy-Váradon lakokra indult. Vele kara is.

— Eljegyzés eljegyezte helyben.

— Tiszteleg d. u. Dégentfeld Józ város és Hajduvassy Eudre kir. tan. alatt testületileg tiszkeelő államhivata zetek állomásléval) a 1886. évi XXI. köz. etbe lépett, melynt a főispán a végjeje a hatasköre alá területén lévo összes is a törvénykezési

szemeket, melyek gyémántokként ragyogtak. ... A tekinteteket, a fületeket, egész lényeket rabba teszi egyszerre és teljesen! ... Harasztit ... Ah, ne beszéljünk erről. Igyekezzünk ot megnyerni a hangversenyre, majd meglátjuk, milyen észbontó hatalom rejlik ebben a művészen!

— Igen, csak tudná az ember, hogy lehet ezt elérni; — A neje volna az egyetlen, a ki ot erre rávehetné ... De hogyan lehet hozzá jutni? Ajtaja eddig mindeaki előtt zárva maradt. Megkísértsem, nem nyílik-e ki számomra?

— Oh hercegnő, az ég megjutalmazná ont ... kiáltozott Erzsébet nővér lelkesedéssel. — Mindnyájan olyan hálások leszünk ön iránt, kiesenym és én.

A csinos szöke asszony fontolgató kifejezést öltött.

— Evek óta nem láttam Harasztit ... Valjon emlékezik-e még rá? E: neje? ... Ah, kockázatom a kisértet ... Hisz a szegények érdekében történik!

S azzan nevére és eszevege tovább árgyaltak, miáltal a szürke ruhába öltözött árvak kinn játszottak az udvaron a verőfényben. Voltak kisebbek és nagyobbak közöttük, valamennyien a nagy tenger áldozatai és a végezt alul valamennyien arra rendelve, hogy egy napon maguk is azokká a habokkal vetés fel a küzdelmet, mely gyászba borítja a gyermekkorukat. Gondtalanul és vidáman ugardoztak az udvaron. És a par. körül a hők magas árbozai meredtek ég felé mind-a oldalról körülvéve őket mint egy körlet, melynek meg kell akadályoznia, hogy végeztük elől meneküljenek.

(Folyt. köv.)

A LÉGYOTT.

Igaz történet.

Tamás Tamás 28 éves fiatalember és valóságos fogalmazó valamely minisztériumban. Ragyás képű kis emberke, de szorgalmas és ambiciózus. Az egész világ megvan győződve felőle hogy még sokra viheti. Ő maga legjobban s minden pillanatban várja titkárrá való kineveztetését.

Német Amália fiatal leányka. Kised, sovány, szintén ragyás képű, de rendkívül érzékeny és ideges. Szemeinek zslépei mindig rendelkezésére állnak; akkor sir, a mikor akar. Szóval valóságos eszménye azon hölgyeknek, a kik ha a rendkívüli körülmények csudálatos összetarálkozása folytán férjet képesek maguknak kaparítani, a szerencsétleneket idejében megoszítik, agyon székírozzák, kerébe török s jól kiérdemelt kora sirjukba fektetik.

Még az a szerencse, hogy az e fajta kisasszonyok csak ritkán, többnyire csak akkor kapnak férjet, ha gazdagok.

Német Amália pedig még csak nem is volt gazdag, mégis kapott férjet.

Még pedig milyen férjet! Tamás Tamást, a kiról az egész világ megvolt győződve, hogy még sokra viheti.

Hogy az olvasó ne törje soká a fejét rajta, hogy miúgya miként történt, hanem mindjárt megértse a dolgot, nem kell többet mondanom, mint hogy Német Amáliának a papája miniszteri tanácsos, még pedig a Tamás Tamás miniszteriumában, és így az, hogy Tamás Tamás sokra vihesse a dolgot, első sorban tőle függött. Kezében volt a sorsa.

Ezt tudta Tamás Tamás s azért egyeti

len egy estélyéről sem maradt el a tanácsos urnak, s Amália kisasszonynak állandó s mondhatni, egyetlen, kotilion-tanácsosa volt úgy ez estélyeken mint mindenütt a világon a hol gonosz sorsa összehozta vele. Mert ő ezeket a találkozásokat így szokta nevezni. Nom volt képes bajokat fölföldözni rajta, sőt bizonyos hideglellesszerű borzadást érzett mindannyiszor, valahányszor így kellett hozzá szólnia: „Ha esetleg nem lenne eligérkeze kisasszony, szabad esedeznem a kotilionért.

Mindig szabad volt. — Amália kisasszony soha sem volt eligérkeze, sőt nem is akart eligérkeze lenni; mert — oly csillagok lévéu, a kik egymást kergetik — Amália kisasszony sem kotiliont, sem mazurkát, sem semmiféle más táncot nem szeretett annyira senkivel táncolni, mint Tamással: pedig ez a nagyjövű fiatal ember a táncban — mint mondani szokás — kissé ügyetlen és szögletes volt a csárdásban pedig éppen úgy ugrált, mint valami medve bocsa. Ezt mindaki látta és megmosolyogta, csak Amália kisasszony nem látta. Fülüg bele volt szerelmesedve a szerencsétlenbe.

Igy álltak a dolgok, midőn a magyar gazdasszonyok álarozos táncigalmának nagy éjszakája megkezdett.

Az egész világ ott volt, csak Német Amália kisasszony nem lehetett ott; mert midőn délután Tamás Tamás tiszteletét tette, ott fiktát a divánon irtózatoss migrében szenvedve.

Tamás Tamás tehát könnyű szívvél sietett föl a redontba. Első eset volt, hogy magát szabadnak érezte s nem kellett az estét Amália kisasszony lábainál udvari szolgálatban eltöltenie.

De Tamás Tamás krán örült és csaját.

kozot, Amia kisasszony mint krtészleány megjelent a báiban, az egész migrén csak hadd esel volt.

Tamás Tamás egy oszlophoz dölve nézte az előtte elhaladó álarozos menetet s kíváncsian várta nem kerül e számára is valami kalandoska.

Egyszerre hirtelen egész lényében össze rászóködött. Egy gyöngye kis kéz érintette karját s egy vékony, elváltoztatott hang azt kérdezte tőle: — Hogy mulatsz, Tamás?

Kertészleány volt, gyöngéd karosa tarmettel s oly kaczer álarozzal és kalphával a fején, hogy Tamás rögtön érdeklődni kezdett iránta.

Hozzá szegődött, élénk társalgást kezdett s az egész estét vele töltötte. Oly jól mulatott, hogy mikor a leány azt mondta, hogy: „No, most Isten veled, föl kell keresnem a mamát”, — már fülüg beleszeretett, s megragadva álarozos nőjének kezét légyottot kért tőle.

— De hát mikor és hol? — kérde: kertészleány, föllindulástól rmező hangon.

Tamás Tamás gondolkozni kezdett. Első eset volt, hogy valaki légyottot adott neki. Sokáig habozott, hogy sova rendelje. Végre is elég szerénytelenül és ügyetlenül a saját lakását emlitette.

— Oda nem megyek, — mondá a kertészleányka — hanem, ha akarod, holnap ti zenkét órákor az állatkertben a majmok káitkájá előtt. Ott feltűnés nélkül találkozhatunk.

— Ott leszek.

Ott is volt, valamint Amália kisasszony is. Mikor Tamás Tamás megpillantotta Amáli kisasszonyt, majd hanyatt esett ijedében. Mindjárt kitalálta, hogy csalókönyvnek esett időozatul. Amália kisasszony azonban moso:

lyogva hozzá lépett — Látja, megjöttem megkerdezn, oly sürgősen akar t

Tamás zavarta kellemes meglepetés, pedig nevésében tudta, hogy fölismer volna előjnni.

De a nevetését totta föl.

— Jej, a papa Valóban az eg ur ő méltósága köze — Mi ez? — kgon, midőn leányát jöttél te ide?

— Bocsánat, p többet!

— És ön, ön, u leányomat, megölte — Bocsánat, na Tamás — csak azt megkérdezni, hogy hozzám feleségül?

— Nos? — kcsos ur.

— Van szeren kezét megkérni.

— Az már más a tanácsos ur.

Tamás fél: óta főzik, ösztik és kop

De már titkár; teri tanácsos urát élt töre osztálytanácsos.

Meg is érdeml érte.

Ninos többé fogfájás

A SOULAC-i (Gironde apátság)

tisztelendő BENEDEK-rendi szerzetesek Dom Magnelonne Prior

fogvizének
háza-lata mellett.

2 arany-érem: Brüsszel 1880. London 1884.

A legmagasabb kitüntetések.

Boursaud Péter prior által 1373 évben feltaláltatott

A tisztelendő Benedek-rendi szerzetesek fogvizének használata, naponta néhány cseppet vízbe véve, megakadályozza és gyógyítja a fogak odvasságát, melyeknek fehérséget és szilárdítást kölcsönöz, amennyiben a foghúst erősíti s teljesen egészségesse változtatja. — Valóságos szolgálatot teszünk a lap olvasóinak, midőn a régi és hasznos szer, a legjobb gyógy- és egyedül övszert fogfájás ellen ajánljuk.

A cég alapítottatott **SEGUIN** 3. Rue Huguerie,

1897. Főgynök: **SEGUIN** 3. BORDEAUX.

Elixir dentifrice 1 frt 50 kr. 2 frt 50 kr. és 4 frt Poudre

80 kr. és 1 frt 25 kr. Pate 80 kr. és 1 frt 25 kr.

Raktárak Debreczenben: Schwarz M. Benő, Szepessy és Kerekes kereskedéseiben s Dr. Rothschnek E. gyógyszer-tárában.

79.
408. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN” gőzmalom

készítményeinek

— készpénz fizetés mellett. —

Árak a szíriai értéken

költségmentesen

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

ingyen zsákkal.

AB. Asztali dara nagyszemű	100 kft
C. Szinte középszemű	17.20
O. Királyliszt	16.20
1. Lángliszt	16.60
2. Montliszt	16.—
	15.60

3. Zsemlyelisz 1-ső rendű	15.—
4. „ 2-ső rendű	14.40
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	14.—
6. „ szinte 2-ső „	13.60
7. Közép kenyérlisz 1-ső „	13.20
8. „ „ 2-ső „	12.40
8 1/2. Barna „ 1-ső „	11.40
9. Lángliszt „ á 70 kigr.	8.80
10. Veres liszt „ á 50 kigr.	6.60
11. Finom korpa zsákkal 50 „	4.—
„ „ „ „ „ „ „ „	3.60
12. Durva korpa zsákkal á 50 kigr.	3.80
„ „ „ „ „ „ „ „	3.40
Simán őrlött búzaliszt zsákkal 75 kgr.	8.60
Ugyanaz „ „ „ „ „ „	8.20

DARA és LISZT.

25 kilós zacskókban

100 kilogramm zacskóval együtt

60 kr-ával drágább.

Debreczen, 1886. Augusztus 17.

Kisebb vételknél 60 krral drágább.

Alapítottatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntőléje,

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban.

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK

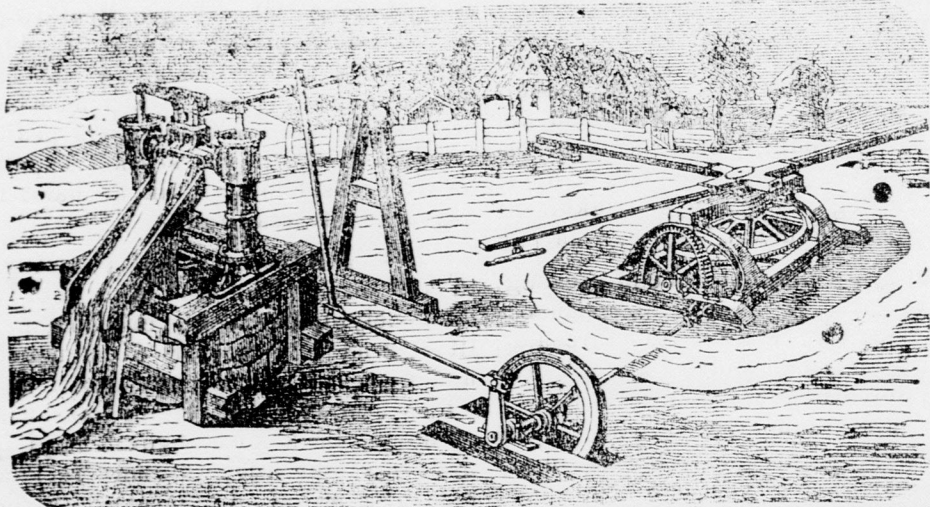
felszerelésére

szagmentes ürszekek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kíváncsra díjmenten köldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

ÚJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECZHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,

báti meghívók, névjegyek füzetek és könyvek

a legjutányosabb árakon állittatnak ki

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Szerkesztőség

Széchenyi-utca SIMON

kereskedés

HIRDET

előfizetési pénzek és a

valamint a lap sz

minden közlemén

Bármentetlen levelek

fogadtat

III. évf

Haragsz

Budapest fő
városát is azon
vár visszafoglalás
alkalmából rend

Illedelmes,
Előkelő, intellige
denképen. tiszte
mithatott.

De München

Összeül a k
a magyar főváro
azt ajánlja, hogy
döst Berlinbe, ho
járnak el. Mondj
meghívóra nézv
cuennek. Az elő
segítanácsos töb
midőn azt indítv
pesti meghívás
nélküli kereken u
pedig azért, me
bannak az erdély
sőt ha Magyaror
ltanának nemetül
valaszt és a szeg
nak van kitéve.

A községtan
lás után, a vis
nagy többséggel
vetkezében Buda
bajor küldöttet.

Igy történt.

Nem mondha
gyon haragszuok
szokva vagyunk
volk — minden
egy kissé goromb
ott a „Nem illik”
től van szó, épen
valy Drezdában
az idén Heidelberg
egyetemenket, m
rozzák meghívónk
ná szerét-számát n

A „Debreczeni

A történe

(II.) Barmily
lítás minden egyes
rel nézzük is az üd
tábori sátozt, a tets
fegyvereket, minden
zsokat és lobogós t
malya alatt végighu
tört virágguirlandok
a látogató képzeleté
dolot kapja meg: a
előtt az — ember, a
alak, a mint költők
ruzva s a történele
ben megvilágítva elő
Kiváncsi fiatal
alkotásokban gyönyö
kiknek egész valóját
járó romantika uraj
őhajtsa oda van ta
ról rajuk tekint a k
tett ideál, a lelkük
Óráig elmerengnek
már színehagyott fes
te bánatosan fordul
való tár eléje, éppen
a képzelt ideális al
képzelete, olvasmány
Hösi vezérek, k
vezéri a kíváncsi lát
ális kor gyermekét
a kétszáz év előtti
megkapva annak köl
ben megtisztult vará
kat a díszes termek
színe láthatja a mu
Es kétségtelen,
figyelmét legjobban
menyek egész serege
intenzívebb hatása a
az — ember. S a Zr